

Sygn. akt IC 948/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Jacek Szerer

Protokolant : Magdalena Paruch

po rozpoznaniu w dniu 13 lutego 2017 r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa K. K., P. K.

przeciwko Gminie Miejskiej N.

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powodów solidarnie na rzecz strony pozwanej koszty zastępstwa procesowego w kwocie 7.217 zł.

Sygn. akt I C 948/16

UZASADNIENIE

Powodowie P. K. oraz K. K. wnieśli o nakazanie stronie pozwanej Gminie Miejskiej w N. zapłaty kwoty 109.560,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od tej kwoty, liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez stronę pozwaną z nieruchomości powodów w zakresie służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu, za okres od 1 maja 2006 r. do 30 kwietnia 2016 r., a także o zasądzenie na rzecz powodów kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, iż przez działkę stanowiącą ich własność przebiega linia oświetlenia, składająca się z podziemnej linii kablowej energetycznej i sześciu metalowych słupów oświetleniowych wysięgnikowych z oprawami oświetleniowymi. Przedmiotowa linia obejmuje pas gruntu o łącznej powierzchni 211 m² oraz służy potrzebom pozwanej Gminy Miejskiej N., w ramach zadania własnego jednostki samorządu terytorialnego – oświetlenia ulicy (...) i ciągu pieszego od powyższej ulicy.

Powodowie w uzasadnieniu pozwu nadto wskazali, iż dochodzone roszczenie dotyczy wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z pasa gruntu o pow. 211 m², za okres 10 lat poprzedzających wytoczenie powództwa, bowiem zgodnie z art. 224 § 1 k.c. samoistny posiadacz w dobrej wierze jest obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i nie jest odpowiedzialny, ani za jej pogorszenie lub utratę. Ostatecznie powodowie zmodyfikowali żądanie pozwu, w tym zakresie, wskazując że żądanie dotyczy zapłaty tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez stronę pozwaną z części nieruchomości oraz urządzeń linii oświetleniowej powodów.

Strona pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania wg norm przepisanych. W uzasadnieniu strona pozwana wskazała, iż zaprzecza wszystkim twierdzeniom pozwu, nadto wskazując, że jest on w całości nieuzasadniony oraz podniosła zarzut przedawnienia. Co więcej strona pozwana stanęła na stanowisku, iż powód nie udowodnił faktu, iż Gmina

jest właścicielem przedmiotowej instalacji elektrycznej wraz z lampami. Ponadto strona pozwana stwierdziła, iż powodowie nie udowodnili w żaden sposób, że strona pozwana korzysta z ich nieruchomości na zasadzie służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu. Co istotne wskazano, iż strona pozwana nie może nabyć służebności przesyłu, bowiem nie spełnia warunków określonych w art. 305¹ k.c., a to brak jest podstaw do twierdzenia, iż urządzenie przesyłowe, tj. lampy oraz instalacja elektryczna stanowią własność strony pozwanej, a nadto strona pozwana nie jest przedsiębiorcą w rozumieniu powołanego przepisu, jak również żadna jednostka organizacyjna strony pozwanej nie budowała urządzeń przesyłowych, ani nie zarządza tymi urządzeniami.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powodowie są na zasadzie współwłasności majątkowej małżeńskiej właścicielami nieruchomości zabudowanej, składającej się z działki nr (...)/, o obszarze 4028 m², obręb 3, położonej w N. przy ul. (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Kłodzku, Wydział Zamiejscowy w N. prowadzi księgę wieczystą o nr (...).

Decyzją Naczelnika Miasta N. z dnia 17 grudnia 1975 r. przekazano w użytkowanie na rzecz ZOZ w N. teren zabudowany położony w N., przy ul. (...) obejmującej część parceli nr (...) wraz z budynkiem wykorzystywanym dotychczas jako budynek administracyjny/siedziba b. (...) Powiatowego w N..

Dowód: - decyzja Naczelnika Miasta N. Nr (...)(...) z dnia 17 grudnia 1975 r., k. 83.

Następnie decyzją Naczelnika Miasta N. z dnia 10 maja 1976 r. zmieniono za zgodą stron decyzję z dnia 17 grudnia 1975 r. w ten sposób że w miejsce oznakowania (...) wprowadzono „(...)a nadto po wierszu piątym wprowadzono wiersz szósty: „Powierzchnia terenu stanowiącego przedmiot przekazania-przejęcia wynosi 4131 m⁽²⁾”.

Dowód: - decyzja Naczelnika Miasta N. Nr (...)(...) z dnia 10 maja 1976 r., k.84.

Wojewoda (...) decyzją z dnia 8 marca 2001 r. stwierdził, że z dniem 1 stycznia 1999 r. mienie Skarbu Państwa będące we władaniu SPZOZ w N. stało się z mocy prawa mieniem Powiatu (...).

Dowód: - decyzja z dnia 8 marca 2001 r., k. 86-88.

Decyzją z dnia 30 sierpnia 2001 r. Zarząd Powiatu (...) stwierdził wygaśnięcie prawa trwałego zarządu ustanowionego na rzecz ZOZ w N. do nieruchomości zabudowanej położonej w N. przy ul. (...), gmina N., oznaczonej geodezyjnie jako działka nr (...), obręb(...) N. o pow. 4.028 m².

Dowód: - decyzja nr (...) z dnia 30 sierpnia 2001 r., k. 85.

Powodowie w dniu 3 czerwca 2004 r. na podstawie umowy sprzedaży zawartej z Powiatem (...) dokonali zakupu nieruchomości zabudowanej, składającej się z działki nr (...)/ o obszarze 4028 m², obręb 3, położonej w N. przy ul. (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Kłodzku, Wydział Zamiejscowy w N. prowadzi księgę wieczystą o nr (...).

Dowód: - akt notarialny z dnia 3 czerwca 2004 r., Rep. A nr 7313, k. 9-11.

Pismem z dnia 3 stycznia 2007 r. powód P. K. zwrócił się do Burmistrza Miasta N. o demontaż i zabranie lamp oświetlenia ulicznego z działki będącej jego własnością, bowiem plan zagospodarowania przestrzennego nie przewiduje na jego posesji latarni Urzędu Miejskiego N.. Ponadto wskazał, iż ostateczny termin demontaży ustalił na dzień 31 stycznia 2007 r., a po jego bezskutecznym upływie sam podejmie się demontażu przedmiotowego oświetlenia.

Pismem z dnia 12 stycznia 2007 r. powód dokonał sprostowania pisma z dnia 3 stycznia 2007 r. wskazując, iż po analizie dokumentów źródłowych uznał, że znajdujące się na jego posesji latarnie są jego własnością, w związku z czym dnia 31 stycznia 2007 r. zostaną one wyłączone i dalsza ich eksploatacja nie będzie możliwa do czasu zawarcia porozumienia satysfakcjonującego powoda.

Dowód: - pismo z dnia 3 stycznia 2007 r., k. 17.

- pismo z dnia 12 stycznia 2007 r., k. 18.

W odpowiedzi na powyższe pisma Urząd Miejski w N. oświadczył, iż sporne oświetlenie uliczne zlokalizowane na zakupionej przez powoda działce zostało wybudowane na obszarze miasta w okresie lat 70-tych przez Skarb Państwa. Z dniem 27 maja 1990 r. przeprowadzono komunalizację mienia państwowego, zaś przedmiotowe oświetlenia stało się mieniem komunalnym miasta N.. Z aktu notarialnego zakupu nieruchomości nie wynika, aby oświetlenie znajdujące się na działce było przedmiotem transakcji. W świetle art. 48 k.c. latarnie nie są częścią składową gruntu, bowiem są urządzeniami nietrwale związanymi z gruntem i mogą być przedmiotem obrotu. Co więcej wskazano, iż Urząd Miejski celem uniknięcia sporów sądowych, proponuje zawarcie umowy użyczenia gruntu pod latarniami, bądź też umowy dzierżawy na rzecz Gminy Miejskiej N..

Dowód: - pismo z dnia 29 stycznia 2007 r., k. 19.

Pismem z dnia 24 listopada 2015 r. powód P. K. wezwał Burmistrza Miasta N. o zapłatę kwoty 188.500,00 zł tytułem bezumownego korzystania z terenu stanowiącego jego własność.

Dowód: - pismo z dnia 24 listopada 2015 r., k. 20.

W odpowiedzi na wezwanie do zapłaty, pismem z dnia 9 grudnia 2015 r. Burmistrz Miasta N. poinformował powoda, że brak jest podstaw do zapłaty żądanego wynagrodzenia i w związku z tym odmówił jego zapłaty. Uzasadniając swoje stanowisko wskazał, iż Gmina Miejska N. na mocy art. 292 k.c. nabyła przez zasiedzenie służebność gruntową, ponieważ korzysta przez okres niezbędny do zasiedzenia, tj. co najmniej od 1968 r. z trwałych i widocznych urządzeń zlokalizowanych na nieruchomości powoda, zaś upływ terminu zasiedzenia wyłącza możliwość dochodzenia wynagrodzenia za korzystanie z cudzej nieruchomości także w okresie jego biegu.

Dowód: - pismo z dnia 9 grudnia 2015 r., k. 21.

Powodowie pismem z dnia 23 grudnia 2015 r. zwrócili się do Urzędu Miejskiego w N. o przesłanie dokumentacji potwierdzającej własność urządzeń – latarni ulicznych, w licznie 6 sztuk, na nieruchomości stanowiącej własność powodów, dotyczącego okresu ewentualnego zasiedzenia służebności gruntowej. Jednocześnie wskazano, iż powodowie zainteresowani są uregulowaniem stanu korzystania z nieruchomości, przez wydzierżawienie części gruntu oraz zawarciem porozumienia w przedmiocie wynagrodzenia za wcześniejsze korzystanie z nieruchomości. Co więcej powodowie oświadczyli, iż w przypadku braku porozumienia w przedmiocie korzystania z ich własności zdecydowani są skierować roszczenia na drogę postępowania sądowego.

Dowód: - pismo z dnia 23 grudnia 2015 r., k. 22.

Powodowie celem określenia wartości swojego roszczenia zlecieli uprawnionemu rzeczoznawcy majątkowemu opracowanie operatu szacunkowego, który w wykonanym operacie szacunkowym z dnia 29 lutego 2016 r. określił wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z pasa gruntu o pow. 211 m² zawierającego linię oświetleniową o długości 123 mb za ostatnie 10 lat, tj. od stycznia 2006 r. do stycznia 2016 r. z użyciem stawek czynszu obliczonych metodą bezpośrednią w wysokości 109.560,00 zł.

Dowód: - operat szacunkowy z dnia 29 lutego 2016 r., k. 23-71.

W odpowiedzi na wezwanie Sądu, (...) S.A., pismem z dnia 28 grudnia 2016 r. poinformował, iż na przedmiotowej działce zabudowanych jest(...) lamp oświetlenia ulicznego zasilanych kablem elektromagnetycznym z szafy oświetleniowej posadowionej na działce nr (...), obręb (...). Co więcej wskazano, iż (...) nie jest właścicielem w/w urządzeń, nie prowadzi ich eksploatacji i konserwacji, a jedynie dostarcza energię elektryczną, do szafy oświetlenia ulicznego zabudowanej przy budynku na ul. (...), na działce nr (...), płatnikiem zaś za dostarczoną do

szafy oświetleniowej energię elektryczną, zużytą na potrzeby oświetlenia ulicznego jest Gmina M. N.. Jednocześnie (...) poinformował, że na przedmiotowej działce umieszczone są urządzenia będące jego własnością, a to kabel elektromagnetyczny średniego napięcia o dł. ok 90 cm, oraz dwa kable niskiego napięcia zasilające złącza kablowe, z których wyprowadzona jest wewnętrzna linia zasilająca budynek przy ul. (...). Co więcej na przedmiotowej działce nie ma ustanowionej służebności przesyłu.

Dowód: - pismo z dnia 28 grudnia 2016 r., k. 117-119.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu.

Sąd podzielił stanowisko strony pozwanej, iż należało uznać, że w niniejszej sprawie mamy do czynienia z brakiem legitymacji biernej procesowej.

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż powództwo w niniejszej sprawie zostało oparte o treść art. 224 § 1 i 2 k.c. zgodnie z którym, samoistny posiadacz w dobrej wierze nie jest obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i nie jest odpowiedzialny ani za jej zużycie, ani za jej pogorszenie lub utratę. Nabywa własność pożytków naturalnych, które zostały od rzeczy odłączone w czasie jego posiadania, oraz zachowuje pobrane pożytki cywilne, jeżeli stały się w tym czasie wymagalne. Jednakże od chwili, w której samoistny posiadacz w dobrej wierze dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy, jest on obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i jest odpowiedzialny za jej zużycie, pogorszenie lub utratę, chyba że pogorszenie lub utrata nastąpiła bez jego winy. Obowiązany jest zwrócić pobrane od powyższej chwili pożytki, których nie zużył, jak również uiścić wartość tych, które zużył. Takie same obowiązki ciążyą na posiadaczu w złej wierze (art. 225 k.c.) Powód wniósł o zasądzenie od strony pozwanej kwoty 109.560,00 zł tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez stronę pozwaną z nieruchomości powodów w zakresie służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu.

Zgodnie natomiast z art. 49. § 1. k.c. urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz inne urządzenia podobne nie należą do części składowych nieruchomości, jeżeli wchodzą w skład przedsiębiorstwa. Nie budzi wątpliwości, że urządzenia wchodzące w skład przedsiębiorstwa stanowią jego składnik w znaczeniu przedmiotowym (art. 551 k.c.), służą realizacji określonych zadań gospodarczych (dostawa energii elektrycznej). Tym samym właścicielowi przedsiębiorstwa musi w stosunku do nich przysługiwać określone prawo: albo prawo własności, albo inne prawo umożliwiające korzystanie ze wskazanych urządzeń, stanowiących własność osoby trzeciej (Z. Trzaskowski, Z problematyki stosunków własnościowych..., op. cit., s. 551).

Zgodnie zaś z treścią art. 305¹ k.c. nieruchomość można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu).

Właścicielem przebiegających przez działkę powodów urządzeń przesyłowych jest (...) S.A., który jednakże nie ma ustanowionej służebności przesyłu. Gmina Miejska N. natomiast jest płatnikiem za dostarczaną przez (...) S.A. do szafy oświetleniowej energię elektryczną, zużytą na potrzeby oświetlenia ulicznego.

Stan faktyczny sprawy Sąd ustalił w oparciu o złożoną przez strony dokumentację, którą obdarzył wiarygodnością, bowiem dowody z dokumentów nie były kwestionowane przez żadną ze stron postępowania, a Sąd nie znalazł podstaw, aby odmówić im waloru wiarygodności. Oceniając całość zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że roszczenie powodów jest niezasadne, bowiem strona pozwana nie jest właścicielem urządzeń przesyłowych przebiegających przez działkę stanowiącą własność powodów, nie włada również tymi urządzeniami, nie zajmuje się dystrybucją energii elektrycznej, a zatem nie jest zobowiązana do zapłaty tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości powodów w zakresie służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu. W związku z powyższym Sąd uznał brak legitymacji biernej po stronie pozwanej Gminy Miejskiej N..

Artykuły 194 § 1 k.p.c. i art. 196 § 1 k.p.c. mają na celu prawidłowe ukształtowanie stron postępowania, zgodnie z przysługującą określonym osobom czynną lub bierną legitymacją procesową.

Niewłaściwe określenie stron procesu wywołuje, w świetle obowiązujących przepisów dla powoda dotkliwe konsekwencje. Brak legitymacji procesowej (biernej lub czynnej), a więc wszczęcie postępowania przez osobę nieuprawnioną albo przeciwko osobie nieuprawnionej, prowadzi do oddalenia powództwa.

Mając powyższe na uwadze wobec faktu, iż strona pozwana skutecznie zarzuciła brak legitymacji biernej, należało orzec jak w sentencji.

W punkcie II sentencji wyroku Sąd orzekł o kosztach procesu na zasadzie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zasądzając od powodów solidarnie na rzecz pozwanego kwotę 7.217,00 zł z tytułu zastępstwa procesowego, ustaloną na podstawie § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. – w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015 poz. 1804), powiększoną o opłatę skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.